

Hnev

Nemenný postoj svätého a spravodlivého Boha k hriechu a zlu sa označuje ako jeho "hnev". Nestačí chápať tento výraz len ako popis "nevyhnutného procesu príčiny a účinku v morálnom svete" alebo ako alternatívne vyjadrenie dôsledkov hriechu. Ide skôr o osobnú vlastnosť, bez ktorej by Boh prestal byť plne spravodlivým a jeho láska by poklesla na úroveň sentimentality. Boží hnev i lásku musíme popisovať ľudským jazykom. Viacmenej nie je nezvládnuteľný, výbušný alebo nárazový, ako býva ľudský hnev. Je rovnako trvalým a stálym prvkom v Božej povahe ako jeho láska.

Hnev slabne ak trvá dlhšie, rovnako aj jeho príčina, lebo spomienka na bezprávie sa zdá menšia, keď je už len v spomienkach. Človek sa hnevá na neživé veci i na zvieratá v dôsledku obrazotvornosti, ktorá mu oznámi ublíženie, nie však z rozumu. Je päť znamení a účinkov hnevu: búšenie srdca, trasenie sa tela, červenanie tváre, zdrsnenie pohľadu, skrivenie úst a myseľ nevie čo hovorí. Hnev sa kloní k dvom smerom, t.j. k pomste a škodeniu, naproti tomu láska alebo nenávisť niekedy kloní sa len jedným smerom. Najľahšie je odporovať hnevu a bojovať proti nemu na chvíľu pre jeho nápor, než proti potešeniu a dychtivostiam, lebo naopak je to pri ďalšom trvaní. Hnevu je protíahľá nejaká nereseť, lebo nezriadený nedostatok hnevu, sa neprejavuje, nakoľko je nepomenovaná.

“Pane odpusť im, lebo nevedia čo činia.” (Lk 23,34)

Prvé slovo, ktoré Ježiš povedal na kríži malo za cieľ odčiniť hriechy prameniace v hneve. Hnev a rozum vedia konať vo veľkom súzvuku. Rozum dáva argumenty a odôvodnenie pre hnev. Rozum vie pomenovať krivdu, ktorá sa udiala a vie odvážiť váhu odškodnenia, ktoré je potrebné nám zadostučiniť. Kde je hnev, tam je prítomný aj dôvod, pre ktorý je hnev oprávnený. Presnejšie povedané, človek si myslí že tento dôvod je skutočný a dostatočný.

Ako potom rozumieť slovám Svätého písma, “hnevajte sa, ale nehrešte! Slnko nech nezapadá nad vašim hnevom” (Ef 4,26)? Je to preto, že existuje aj spravodlivý hnev, ktorý za hriech považovať nemôžem. Na spoznanie spravodlivého hnevu musia byť naplnené tri predpoklady:

1. Hnev musí mať svoj prameň v obhajobe spravodlivej veci, ako je napríklad česť a sláva Boha,
2. Hnev nemôže byť neprimeraný okolnostiam,
3. Hnev nemá za cieľ odlúčenie sa od človeka, ale v jeho jadre zostáva prítomná snaha o rýchle zblíženie sa a zmierenie. Preto nemá slnko zapadať nad našim hnevom.

Nespravodlivý hnev je prehnaný, zákerný, pomstychtivý a dlho pretrvávajúci. Jeho zmyslom a cieľom je poväčšine trvalé odlúčenie. Je to ten druh hnevu, ktorý ničí priateľstvá, rozbíja rodiny, ak sa hromadí, dokáže zničiť civilizáciu. Spravodlivý hnev naproti tomu je odrazom Ježiša Krista, ktorý poprevracal obchodníkom stoly. Nespravodlivý hnev je hnev diabolský.

Ježiš Kristus nás naučil počas svojho pozemského pôsobenia len jednu modlitbu – modlitbu Pána – Otče náš. V tejto modlitbe kladie Ježiš dôraz na odpúšťanie: “Odpusť nám naše viny, ako aj my odpúšťame svojim vinníkom.” Ježiš akceptuje skutočnosť, že sa v živote každý človek stretne s pocitom krivdy spôsobenej bližným. Ježiš práve túto krivdu využíva na to, aby sme si uvedomili, ako my urážame Boha, ktorého musíme prosiť o odpustenie našich hriechov. Ak my, hoci sme nedokonalí, pociťujeme takú krivdu pri spôsobenej krivde, ako urážajú dokonalého Boha naše krivdy? Ako bolí zranená láska? Druhé doplnenie týchto slov nachádzame v Ježišovej výzve: “Ale vám, ktorí ma počúvate, hovorím: Milujte svojich nepriateľov, robte dobre tým, čo vás nenávidia” (Lk 6, 27).

Slová Ježiša, ktoré nám adresuje z kríža, nás učia vo vzťahu k odpusteniu dve veci. Odpúšťať máme preto, že tí čo páchajú hriech nevedia čo činia a taktiež preto, lebo náš dlh voči Bohu za moje vlastné hriechy je nekonečný. Kde sú práva, tam sú aj nároky. Ak chcem mať právo, aby mi Boh odpustil, on má právo stanoviť podmienky odpustenia. Ježiš Kristus tie podmienky v modlitbe “Otče náš” stanovil jasne.

Ježiš nás na kríži upozorňuje na základnú vlastnosť, ktorú musíme zohľadniť pri každom človeku. To čo človeka odlišuje od anjelov, je nevedomosť. Anjeli majú na rozdiel od človeka plné poznanie. To, čo Boh anjelom zjaví, na základe ich dokonalého intelektu, chápu dokonale a v celistvosti. Človek žije v materiálnom svete, ktorý je obmedzený. A súčasťou tejto obmedzenosti je aj nevedomosť. Ak by človek

páchal zlo s vedomím jeho všetkých dôsledkov a slobodne, nebol by žiaden priestor pre odpustenie. Toto je jediný dôvod, pre ktorý satanové slová – Non serviam – nebudem slúžiť, mali pre padlých anjelov nenapraviteľný dopad. Títo anjeli plne vedeli čo robia, ak odmietli Bohu poslušnosť. My ľudia nevieme, čo všetko nevieme. Postupne odhaľujeme Pravdu a prenikáme do nej. My sme veľmi ľahostajní k sebe a k druhým a aj to je prameňom nevedomosti. V duchovnom svete, práve pre dokonalosť intelektu, je akékoľvek rozhodnutie sa, či už dobré alebo zlé, konečné a nemenné.

Preto maj aj ty na pamäti vždy, keď sa tvoj blížny proti tebe previní, že vieš veľmi málo o jeho pohnútkach, o miere jeho informácií, z ktorých vychádza. Do úst veriaceho katolíka nikdy nepatria slová, ako napríklad: “nedokážem mu odpustiť, pretože veľmi dobre vedel, čo robí.” Ježiš Kristus, ktorý sa nechal pribiť na kríž hriechnym ľudstvom nás upozorňuje, že žiaden človek tu na zemi nevie v plnej miere čo robí. Katolíci vďaka tomu nemusia prechovávať nenávisť voči tým, čo prenasledujú cirkev a veriacich, pretože nevedia čo činia. Chodte na miesto dopravnej nehody. Ak tam nájdete 5 okolostojacich ľudí, nájdete 5 rozdielnych príbehov na jednu a tú istú udalosť.

Čím to je, že človek vie nájsť ospravedlnenie pre vlastný hriech, ale nenachádza ospravedlnenie pre hriech druhého človeka? Neznalosť seba samých je ďalším dôvodom pre odpustenie druhým. Človek sám seba pozná žiaľ najmenej. Pozná hriechy svojho suseda, jeho slabosti, zlyhania a to minimálne 1000 krát lepšie ako tie vlastné. Ak by sme dokázali najskôr nasmerovať reflektory na našu vlastnú dušu, ťažko by sme dokázali s rovnakou odhodlanosťou kritizovať druhých. To, že človek necíti potrebu odpustenia je len preto, že zlyháva v poznaní svojho vlastného vnútra.

Ako si teda vieme získať pre seba Božie odpustenie? Alebo použijúc moderné myslenie, ako si viem kúpiť Božie odpustenie? Tým, že budem odpúšťať druhým. Ak si nespýtujem vlastné svedomie, neviem prísť k poznaniu ako bezodkladne potrebujem Božie odpustenie. A aby sme nemuseli spoznať seba, vyhýbame sa tichu a samote. Ak by sme stretli seba samého v druhom človeku, nenávideli by sme ho. Ak by sme seba viac poznali, boli by sme milosrdnejší k druhým. Tí, ktorí sú najprísnejší voči sebe samým, vedia byť zároveň najmilší k druhým ľuďom. Ježiš Kristus, ktorý sa uponížil a stal sa človekom a prijal smrť ako kriminálnik, dokázal odpustiť krivdu, ktorú na ňom učinili.

Byť nahnevaným samo o sebe nie je zlom. Zlom je hnev na nesprávnu vec a v zlom čase. Povedz mi, kto je tvoj nepriateľ a ja ti poviem aký si. Povedz mi čo nenávidíš a ja ti poviem tvoj charakter. Nenávidíš náboženstvo? Tak ťa trápi svedomie. Nenávidíš bohatých? Tak si lakomec a chcel by si byť bohatým. Nenávidíš pracujúcich? Tak si sebecký a snob. Nenávidíš hriech? Potom miluješ Boha. Ak nenávidíš svoju nenávisť, svoj hnev, svoju sebeckosť, svoju výbušnú povahu, svoju skazenosť, potom máš dobrú dušu, pretože Kristus povedal « Kto miluje svoj život, stratí ho, a kto svoj život nenávidí na tomto svete, zachráni si ho pre večný život Jn 12,25 ».

Druhým ponaučením, ktoré si môžeme zobrať z prvého slova z kríža je, že neexistujú hranice pre odpustenie. Musíme odpustiť, nielen ak nám bolo odpustené, ale aj vtedy, ak sme nevinní. Ježiš nás upozorňuje, že ak sa chceme odlíšiť od hriešnikov, musíme robiť dobre aj svojim nepriateľom. Odpustenie je prejavom lásky k Bohu, pretože ten kto odpúšťa dáva viac ako prijíma. Sv. Peter sa pýta Ježiša « Pane, koľko rás mám odpustiť svojmu bratovi, keď sa proti mne prehreší? Azda sedem rás? » (Mt 18,21). Peter si myslel, že použitím čísla 7 ukáže pred Ježišom svoju veľkodušnosť. Pretože to bolo takmer 4 krát viac ako požadovala židovská teológia od veriaceho žida pri odpustení blížnemu. V tomto svetle nemáme vnímať Ježišovú mieru odpustenia akoby mala hranice, ale ako by bola nekonečná. Ježiš mu odpovedal: “Hovorím ti: Nie sedem rás, ale sedemdesiatsedem rás. » (Mt 18,21). Toto číslo neznamená, že takmer 80 krát, ale znamená nekonečno.

Na tomto mieste je dobré si ešte pripomenúť príbeh o nemilosrdnom sluhovi zo Svätého písma. Tento zlý sluha, dlžil svojmu pánovi desaťtisíc talentov. Nakoľko nemal danú dlžobu z čoho vrátiť, pán sa rozhodol predať jeho deti, ženu a všetko čo mal. Sluha sa hodil pánovi ku kolenám a prosil ho o zhovievavosť. Pán sa nakoniec rozhodol sluhu prepustiť a dlh mu odpustil. Lútosť a prosba o milosrdenstvo spôsobili, že všetko mu bolo odpustené. Hneď nato však sluha stretol na ulici chudáka, ktorý mu dlžil 100 denárov. Odmietol mu ich odpustiť. Chytil ho pod krk a kričal: “Vráť, čo mi dlhuješ!” Jeho spolu sluha mu padol k nohám a prosil ho: “Pozhovej mi a dlžobu ti splatím. On však nechcel, ale odišiel a vrhol ho do žalára, kým dlh

nesplatí.” (Mt 18, 28-30). Ak porovnáme obe sumy peňazí a vyjadrieme ich dnešným slovníkom, tak išlo o pomer vyše 1 milión dolárov k jednému. Nepomer dlhu je obrovský. U každého jedného z nás je pomer dlhu k Bohu nekonečne väčší. A tak si ho pán predvolal a povedal mu: “Zlý sluha, ja som ti odpustil celú dlžobu, pretože si ma prosil. Nemal si sa teda aj ty zľutovať nad svojím spolu sluhom, ako som sa ja zľutoval nad tebou?” A rozhnevaný pán ho vydal mučiteľom, kým nesplatí celú dlžobu. Tak aj môj nebeský Otec urobí vám, ak neodpustíte zo srdca každý svojmu bratovi.” (Mt 18,32-35). Odstráň nenávisť a hnev zo svojho srdca a Boh Ti odpusti. On, ktorý má pamäť od večnosti, si nespomenie na Tvoje hriechy. Takto budeme vykúpení, Božou « ľahostajnosťou ». Jediné, čo Boh od nás očakáva a vyžaduje, aby sme boli ľahostajní k dlžobám, ktoré majú druhí voči nám. V modlitbe Pána totiž Boha prosíme, aby nám odpustil presne do tej miery, do akej odpúšťame aj my. Naučme sa tu na zemi odpúšťať, aby sme dosiahli večné odpustenie.